

Fyzická implementácia DB, B-stromy a indexy

- 1) Súbory
- 2) Stránka, jej typy a indexy
- 3) Klastrový a neklastrový index
- 4) B-strom
- 5) Návrh indexov
- (6) Príklady: ZS)

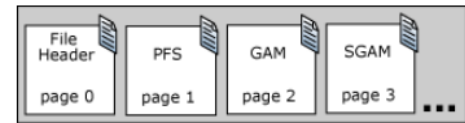
1) Súbory C:\Program Files\Microsoft SQL Server\MSSQL12.SQLEXPRESS\MSSQL\DATA

SQL Server mapuje DB na systémové súbory.

SQL Server rozlišuje 3 typy súborov:

- **primárny dátový súbor** - *.mdf
 - každá DB ma iba jeden
 - ukazuje na ďalšie súbory + master DB
- **sekundárny dátový súbor** - *.ndf
- **Log súbor** - *.ldf
 - slúži na obnovenie DB po transakcii

Dátové súbory majú prísnu štruktúru a obsahujú: header, PFS(page free space), GAM(global allocation map), ...

Ukážkové T-SQL príkazy o štruktúre:

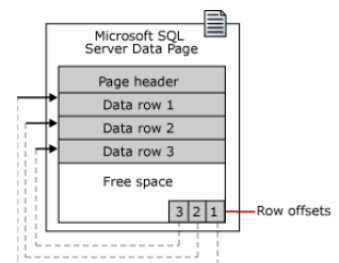
```
DBCC fileheader (Poliklinika) -- DBCC - Database Console Commands
DBCC IND('Poliklinika',Navstevy,-1) -- _____
DBCC TRACEON(3604); DBCC PAGE('Poliklinika',1,143,3) WITH TABLERESULTS --vykonat spolu
```

2) Stránka, jej typy a indexy

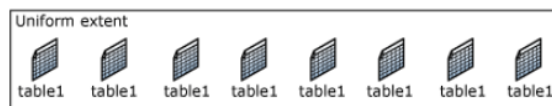
Tabuľky a indexy sú uložené ako kolekcia 8-KB stránok.

Stránka - Page

- je základná jednotka ukladania dát (tabuliek a indexov)
- operácie I/O sú vykonané pomocou stránok
- 1 page = 8kb.
- stránka začína hlavičkou za ktorou nasledujú seriovo riadky
- 8 typov strán - **dáta, indexy**, image/text, info o voľných miestach + 4 ďalšie

Extent je skupina ôsmich logicky susediacich stránok (1 extent obsahuje 8 * 8 KB). Ak stránka je plná a príde nový záznam, *riadok*, preňho sa vytvorí nová stránka.

Index v knihách je zoznam dvojíc - dôležitých pojmov a čísiel strán - v abecednom poradí umiestnený na konci knihy. Index zrýchli vyhľadávanie pojmov.

Indexy v DB tiež slúžia na rýchle vyhľadávanie záznamov, riadkov tabuľky.

a) **Indexový súbor/indexová tabuľka** je v podstate **zoznam s dvomi poliami**: prvé pole je **index ⇔ kľúč** a druhé pole môže byť **dvojaké**: buď obsahuje samotný záznam alebo smerník na blok dátového súboru, kde sú záznamy s príslušnou hodnotou indexového poľa. **Indexový súbor** je oveľa **menší** ako dátový súbor.

Rozlišujeme klastrový a neklastrový index, pozri nižšie.

klastrový index ⇔ zotriedený index aj fyzicky iba indexová tabuľka
Tabuľka s klastrovým indexom by teoreticky mohla byť aj zoradená, ale z optimalizačných dôvodov nie sú.

b) Dátové tabuľky

Dátové stránky tabuľky môžu byť organizované ako
- klastrové tabuľky s klastrovým indexom (B-stromy)
alebo

- HEAP tabuľky (halda) bez klastrového indexu

Kým klastrové tabuľky sú zoradené, halda je bez zoradenia.

3) Klastrový a neklastrový index

- Ak tabuľka obsahuje **klastrový index**, potom dáta (presnejšie **údajové stránky**) sú **v listových uzloch** alebo na **listovými smerníkmi** presmerovaných miestach. Tabuľka môže mať iba **jeden** kl.index.

- **Neklastrový index** je tiež organizovaný ako B-strom, ale

- o **v listových uzloch** sú **indexové stránky** namiesto údajových stránok.

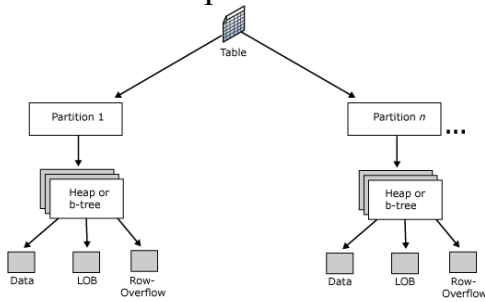
Tabuľka môže mať až 249 neklastrových indexov. Indexové stránky obsahujú indexové riadky, každý z ktorých sa skladá z kľúča a z **lokátora** riadku.

Neklastrový index môže byť definovaný na

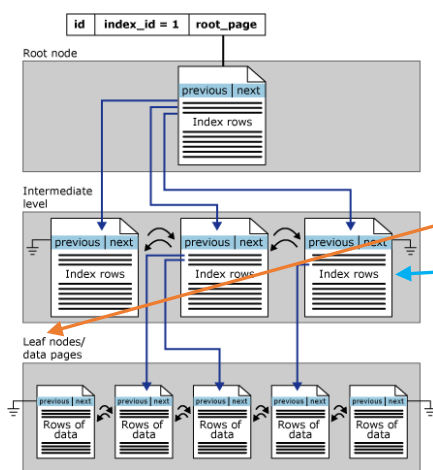
- o tabuľke alebo view s klastrovým indexom, potom **lokátor** je **kľúč** klastrového indexu na dátový riadok
- o halde, potom **lokátor** je **ukazovateľ**/pointer na dátový riadok.

Partícia je horizontálne rozdelenie tabuľky alebo indexu (ich riadkov) do menších jednotiek, definovaných užívateľom! (MS SQL Server 2005 Enterprise, Developer editions!). Vďaka partícii veľké tabuľky a indexy sa chovajú optimálnejšie.

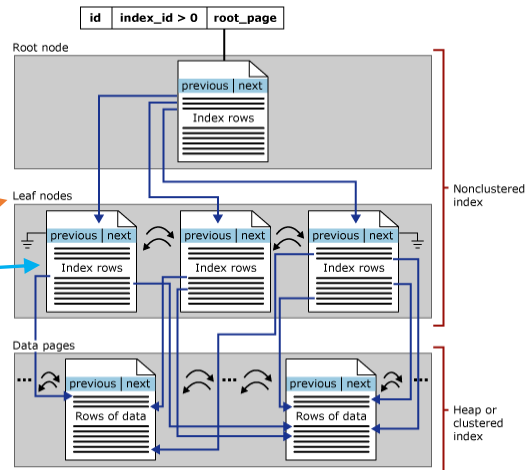
- tabuľka => partície [http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms188706\(SQL.90\).aspx](http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms188706(SQL.90).aspx)

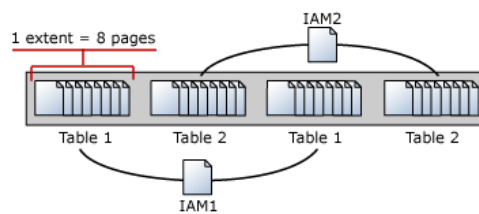
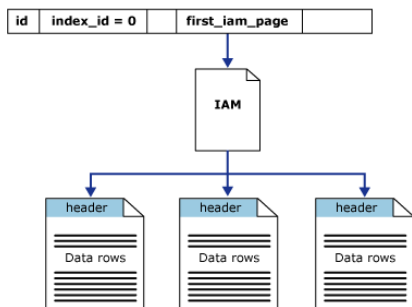
- partícia: riadky => pages – **klastrová tabuľka s klastrovým indexom**
 – **heap (halda) tabuľka bez kl. indexu**

Štruktúra klastrového indexu v jednej partícii. [http://msdn.microsoft.com/en-US/library/ms177443\(v=sql.90\).aspx](http://msdn.microsoft.com/en-US/library/ms177443(v=sql.90).aspx)

Štruktúra neklastrového indexu v jednej partícii. [http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms177484\(v=sql.90\).aspx](http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms177484(v=sql.90).aspx)

SQL Server používa IAM (Index Allocation Map) stránky na získanie dátových riadkov v jednej **heap** partícii. [http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms188270\(v=sql.90\).aspx](http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms188270(v=sql.90).aspx) [http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms187501\(SQL.90\).aspx](http://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms187501(SQL.90).aspx)

4) B-stromy

- **Strom**
- **B-strom**
- **Výška B-stromu**
- **Operácie na B-stromoch**

Terminológia **stromu**

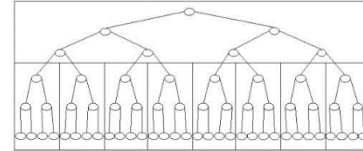
Strom je tvorený **uzlami**/vrcholmi a hranami. Rozlišujeme **3 typy** uzlov:

- koreňový
- vnútorný, nelistový
- vonkajší, **listový**

Každý uzol, okrem koreňa má jeden **rodičovský** uzol a niekoľko – nula a viac – **potomkov**.

Hĺbka, výška uzla je vždy o jeden viac ako úroveň rodičovského uzla, pričom úroveň koreňa je nula.

Podstrom uzla sa skladá z uzla a všetkých jeho potomkov.

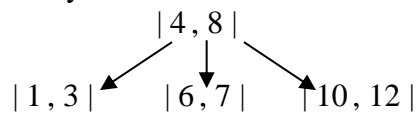

Príklad. Binárny strom rozdelený na "stránky" (po 7 uzlov):

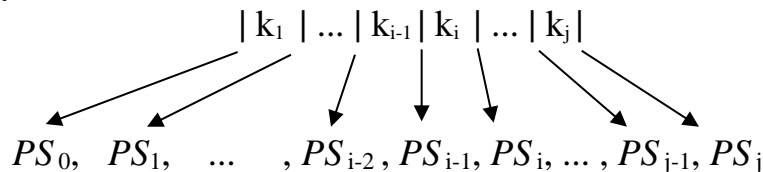
B-strom

B-strom je samo vyvažujúca (self-balancing) stromová dátová štruktúra, vhodná na ukladanie a čítanie veľkých celkov dát a zabezpečuje vyhľadanie, vkladanie a vymazanie za **logaritmický čas**. B-strom zaviedol Bayer (1972) a McCreight.

Schematicky B-strom vyzerá nasledovne

Každý interný uzol v **B-strome** má tvar

alebo

$$\langle p_1, k_1, \dots, p_{i-1}, k_{i-1}, p_i, \dots, p_i, k_i, p_{i+1} \rangle$$

kde p_i je smerník (šípka) na iný uzol v strome / podstrom / PS_i , k_i je hodnota kľúča, I je počet **kľúčov/prvkov** k_i v uzle, $i=1,2,\dots,I$ a $I=1,2,\dots,m-1$, kde m je **rád** stromu.

Definícia B-stromu (Knuth):

B-strom **rádu** m je strom s vlastnosťami:

- 1) Koreň buď má aspoň dvoch potomkov alebo je **list**.
- 2) Každý uzol, okrem koreňa a listov, má aspoň $\lfloor m/2 \rfloor$ detí.
- 3) Každý uzol má najviac m potomkov.
- 4) Vnútorný uzol s $j+1$ potomkami obsahuje j kľúčov/prvkov..
- 5) Každý list je v tej istej hĺbke od koraňa (self-balancing).

Poznámka:

- Kľúče v uzle sú usporiadané

$$k_1 < \dots < k_{i-1} < k_i < \dots < k_j.$$

- Pre kľúče *podstromov* v_{j-1} a v_j platí:

$$k_{j-1} < k < k_j.$$

B-stromy rádu 4 sú známe ako 2-3-4 stromy (pozri obr. v dôkaze nižšie).

Výška/Hĺbka B-stromu

Počet operácií v B-strome je proporcionálny k hĺbke stromu, ktorá rastie pomaly.

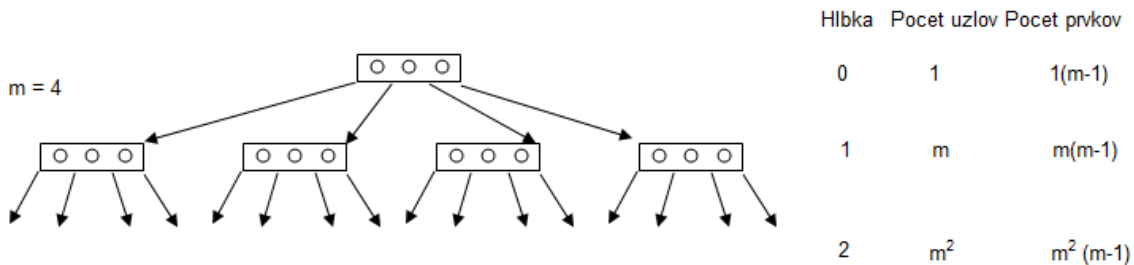
Veta

Úplny B-strom rádu $m \geq 2$ s $n \geq 1$ prvkami má hĺbku

$$h = \log_m(n+1) - 1.$$

Dôkaz:

Vieme, že m zadá maximálny počet potomkov a $m-1$ zadá max. počet prvkov/kľúčov.

Teda pre maximálny počet **prvkov** n až do hĺbky h platí:

$$n = (m-1) \sum_{i=0}^h m^i = (m-1)(m^{h+1}-1)/(m-1) = m^{h+1}-1$$

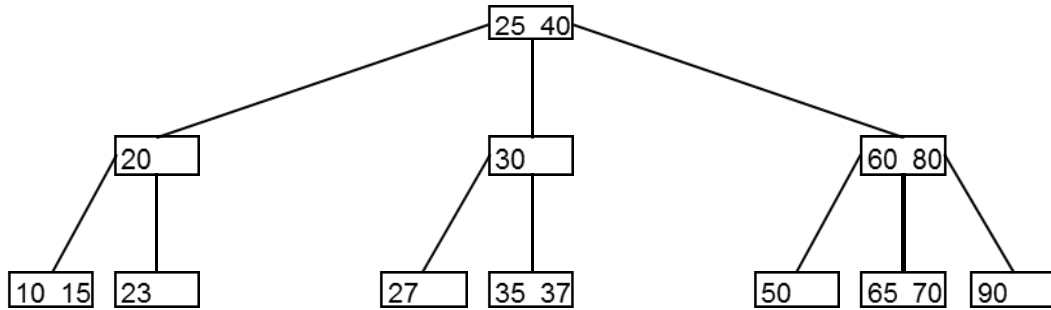
z čoho po logaritmovaní oboch strán a algebraických úprav plynie: $h = \log_m(n+1) - 1$.

Základné operácie na B-stromoch

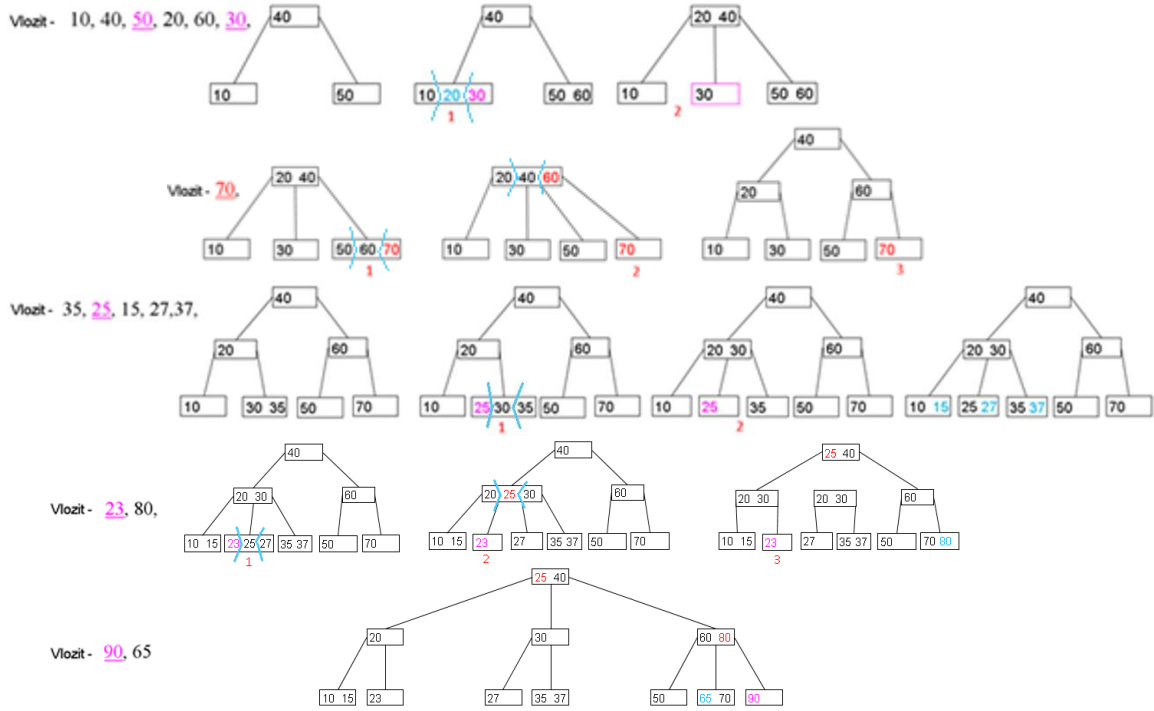
- Vyhľadávanie
- Vkládanie – po zlúčení (1) stredný hore a štiepime (2,3) - pozri na obr. 1, 2, 3
V kroku stredný hore sa počet prvkov horného uzla zväčší o jeden, preto musí nasledovať buď ďalší hore alebo štiepenie
- Vymazávanie – štiepime alebo zlučujeme

Vkladanie B₃:

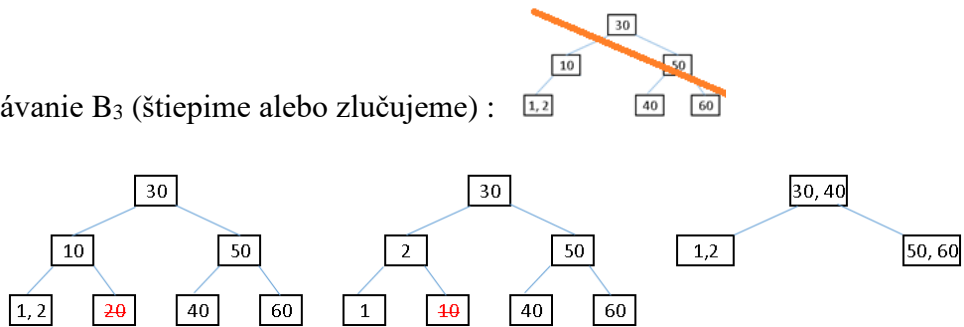
10, 40, 50, 20, 60, 30, 70, 35, 25, 15, 27, 37, 23, 80, 90, 65

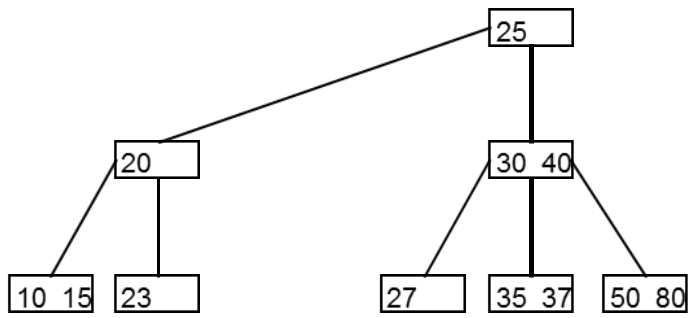
Postup (pozri 1, 2, 3)

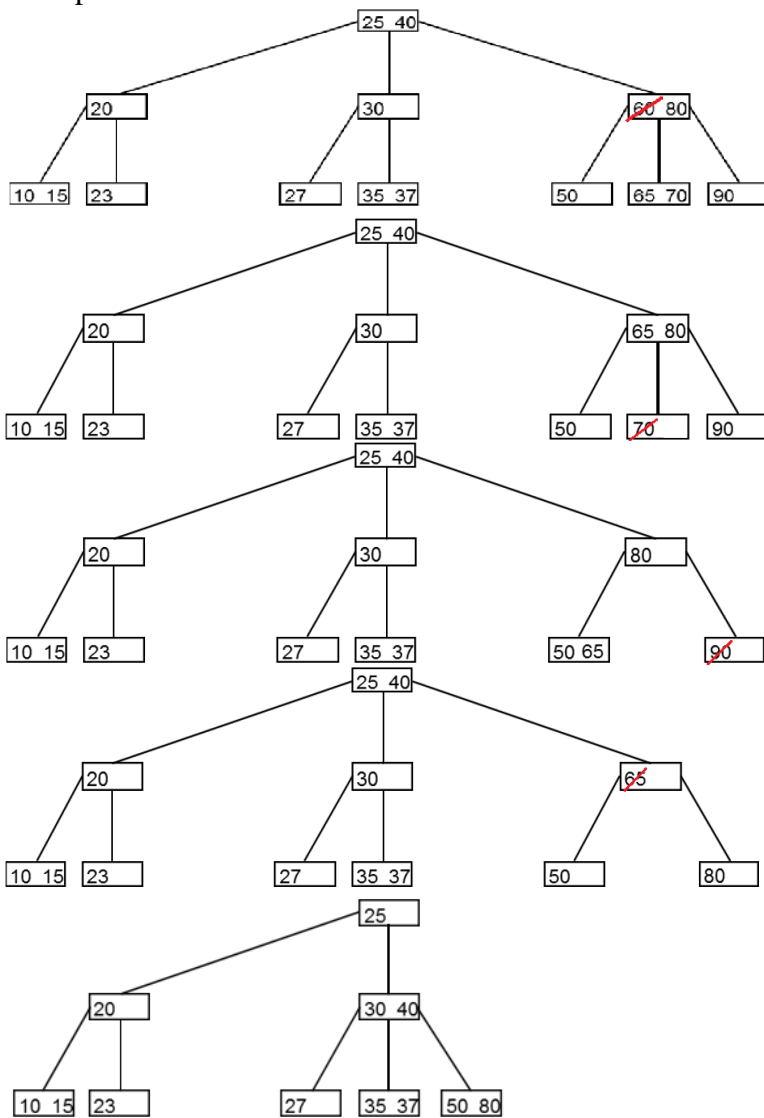
Vymazávanie B₃ (štiepime alebo zlučujeme) :

Vymazávanie 60, 70, 90, 65

Postup

5) Návrh indexov

Indexovať?

Význam indexu

- výhody
- nevýhody (pozri príklady)

Návrh indexu

Výber indexu a jeho typu treba dôkladne premyslieť. Existujú všeobecné odporúčania, kedy (ne)použiť index a aký typ. SQL Server má index-tuning system: Database Tuning Advisor (DTA).

Dobrý index

- ak tabuľka je viac dopytovaná ako modifikovaná
- stĺpce, ktoré nie sú často modifikované
- stĺpec/ce s cudzím kľúčom
- stĺpec, ktorý má veľa odlišných hodnôt
- stĺpce vo WHERE klauzule
- dopyty s order by / join / agregácie

Zlý index

- ak tabuľka je viac modifikovaná ako dopytovaná
- tabuľka s malým počtom riadkov
- stĺpec, ktorý má málo odlišných hodnôt
- stĺpec, ktorý sa v dopyte nepoužíva
- stĺpce s dátovými typmi: **text, ntext, image, a bit**

Treba mať na pamäti, že ak index sa skladá z viacerých atribútov, potom pri vkladaní nových riadkov alebo modifikovaní daných stĺpcov prebieha viac dodatočných úkonov, súvisiacich s údržbou indexu.

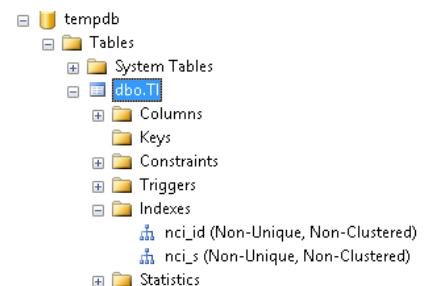
6) Príklady

Prezerať napr. tempdb - **Tables** - T1 - Keys & **Indexes**:

<https://msdn.microsoft.com/en-us/library/ms188783.aspx>

Názvy indexov:

- *pki* - **PRIMARY KEY** index - nedá sa drop-núť
- *ci* - **CLUSTERED** (klastrový) index
- *nci* - **NONCLUSTERED** (neklastrový) index


```

IF NOT EXISTS (SELECT name FROM sys.indexes WHERE name = 'ci_TI3')
    CREATE CLUSTERED INDEX [ci_TI3] ON TI3(id)

-- Pomocou EXISTS a DROP:
IF OBJECT_ID('TI4','U') IS NOT NULL DROP TABLE TI4;
CREATE TABLE TI4(id int, s CHAR(10))
GO
IF EXISTS (SELECT name FROM sys.indexes WHERE OBJECT_ID=OBJECT_ID('TI4')
          AND name = 'ci_TI4' )
DROP INDEX TI4.ci_TI4;
CREATE CLUSTERED INDEX [ci_TI4] ON TI4(id)

-- c1-c2) Dva NONCLUSTERED na dva stĺpce - raz unique:
IF OBJECT_ID('TI5','U') IS NOT NULL DROP TABLE TI5;
CREATE TABLE TI5(id int, s CHAR(10))
GO
IF NOT EXISTS (SELECT name FROM sys.indexes WHERE name = 'nci_id5')
CREATE UNIQUE NONCLUSTERED INDEX [nci_id5] ON TI5(id)
IF NOT EXISTS (SELECT name FROM sys.indexes WHERE name = 'nci_s5')
CREATE INDEX [nci_s5] ON TI5(s) -- default je NONCLUSTERED

```

Výhody jedinečného/unique indexu

- Viacstĺpcové jedinečné indexy zaručujú, že žiadne dva riadky v tabuľke nemôžu mať rovnakú kombináciu hodnôt pre tieto stĺpce.
- Jedinečné indexy zabezpečujú integritu údajov definovaných stĺpcov.
- Jedinečné indexy poskytujú dodatočné informácie užitočné pre **optimalizátor** dotazov, ktorý môže vytvárať efektívnejšie plány vykonávania.

Cvičenie

Na cvičení ukážeme z rôznych hľadísk, ako vplýva index na čas vykonania ...

Definícia:

0_index_Create.sql

Nevýhoda:

1_CrInd_Insert__Insert_CrInd.sql

Uloženie:

2_CIIndex_Ukladanie.sql

Výhoda – hľadanie:

3a_RAND_SEED_KERNEL.sql

3b_Search_RandTab.sql

3c_Search.sql

<http://www.mssqltips.com/sqlservertips/1014/>